

Richtlijn voor strafvordering oplichting

Rechtskarakter: aanwijzing i.d.z.v. artikel 130, lid 6 Wet RO

Van: College van procureurs-generaal

Aan: Hoofden van de OM-onderdelen

Registratienummer: 2019R001

Datum inwerkingtreding: 01-03-2019

Publicatie in Stcrt.:

Vervallen: Richtlijn oplichting (2015R014)

Relevante beleidsregels OM: Aanwijzing kader voor strafvordering en OM-afdoeningen (2015A001)

Wetsbepalingen: art. 326 en 326e Wetboek van Strafrecht (Sr)

Bijlage(n): –

Beschrijving

Deze richtlijn ziet op de meest voorkomende vormen van oplichting, zoals omschreven in art 326, lid 1 Sr, waarbij een of meerdere slachtoffers bewogen wordt/worden tot de afgifte van geld of goederen, danwel tot het verlenen van (een) dienst(en). Het gaat daarbij om oplichting al dan niet via internet van burgers of bedrijven, niet van de overheid (verticale fraude). Indien tevens valsheid in geschrift is gepleegd (zoals vaak bij verzekeringsfraude) dient het zwaardere misdrijf van artikel 225 ev. Wetboek van strafrecht als uitgangspunt te worden genomen en niet de oplichting. Voor online handelsfraude is een aparte tabel.

Basiscasus/delict

Oplichting van 1 tot 3 slachtoffers door een first offender, alleen gepleegd. (Voor online handelsfraude met meer slachtoffers tabel hieronder gebruiken.)

	First offender		1x recidive ¹	meermalen recidive ¹
Bedrag of waarde goed / dienst t/m 50 euro	GB € 300	5j 2j	GB € 450 Idem of TS 36 uur	GS 3 wkn ov
Vanaf 50 t/m 200 euro	GB € 500	5j 2j	GB € 750 Idem of TS 60 uur	GS 5 wkn ov
Vanaf 200 t/m 600 euro	GB € 800	5j 2j	GB € 1.200 Idem of TS 80 uur	GS 7 wkn ov
Vanaf 600 t/m 1.200 euro	TS 60 uur	5j 2j	TS 90 uur Idem of GS 6 wkn	GS 2 mnd ov
Vanaf 1.200 t/m 5.000 euro	TS 80 uur	5j 2j	TS 120 uur Idem of GS 2mnd	GS 11 wkn ov
Vanaf 5.000 t/m 10.000 euro	TS 100 uur + GS 2 mnd vw	5j 2j	TS 150 uur en GS 3 mnd vw GS 10 wkn	GS 14 wkn ov
Vanaf 10.000 t/m 30.000 euro	TS 140 uur + GS 3 mnd vw	5j 2j	TS 210 uur en GS 4 mnd vw GS 15 wkn	GS 4 mnd ov
Vanaf 30.000 t/m 100.000 euro	GS 3–6 mnd evt deels vw	5j 2j	GS 4–9 mnd evt. deels vw Idem	GS 6–12 mnd ov

Bijzonderheden

Uitgangspunt is tevens dat de (totale) schade is/wordt vergoed

Strafverzwarend onder andere:

Medeplegen

Stelselmatige oplichting

Mate van professionaliteit

Meerdere slachtoffers

Bewust uitgekozen slachtoffers

¹ Let op evt. taakstrafverbod (art. 22b Sr) en of er sprake is van een (zeer actieve) veelpleger of stelselmatige dader

Online handelsfraude i.d.z.v. artikel 326 en artikel 326e Sr

Deze tabel ziet op oplichting in het online handelsverkeer, zoals specifiek omschreven in art 326e Sr en algemeen omschreven in art. 326 lid 1 Sr. Daarbij worden via een geautomatiseerd werk goederen verkocht of diensten tegen betaling aangeboden, waarbij beoogd wordt om zonder (volledige) levering de betaling te ontvangen. Online handelsfraude kenmerkt zich door een pluraliteit van feiten waarbij beoogd wordt meerdere slachtoffers te maken.

In deze richtlijn is rekening gehouden met de witwascomponent die zich in dit soort zaken veelal voordoet, te weten het incasseren op de eigen rekening / de rekening van een katvanger en het vervolgens overboeken of opnemen van het geld. Daarnaast is rekening gehouden met algemene recidive, omdat het delict zich kenmerkt door herhaald strafwaardig gedrag.

Basiscasus / delict

Online handelsfraude, alleen gepleegd (al dan niet met algemene recidive).

	Schade € 0-500	€ 500-2.000	€ 2.000- 5.000	€ 5.000- 10.000	€ 10.000- 25.000	€ 25.000- 50.000	> € 50.000
1 t/m 3 slachtoffers	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting	Zie tabel oplichting
4 t/m 10	TS 120-180 uur ¹ of GS 2-3 mnd	TS 180-240 uur ¹ of GS 3-4 mnd	GS 3-9 mnd	GS 9-15 mnd	GS 15-24 mnd	GS 24-36 mnd	Maatwerk
11 t/m 25	TS 180-240 uur ¹ of GS 3-4 mnd	TS 240 uur ¹ + vw GS of GS 3-6 mnd	GS 6-12 mnd	GS 12-15 mnd	GS 15-24 mnd	GS 24-36 mnd	Maatwerk
26 t/m 50	GS 3-6 mnd	GS 6-9 mnd	GS 12-15 mnd	GS 15-18 mnd	GS 18-24 mnd	Maatwerk	Maatwerk
51 t/m 75	GS 6-9 mnd	GS 9-12 mnd	GS 15-18 mnd	GS 18-24 mnd	GS 24-36 mnd	Maatwerk	Maatwerk
> 75	GS 12-15 mnd	GS 15-18 mnd	GS 18-24 mnd	GS 24-36 mnd	Maatwerk	Maatwerk	Maatwerk
Bijzonderheden Uitgangspunt is tevens dat de (totale) schade is/wordt vergoed Strafverzwarend onder andere: Medeplegen Mate van professionaliteit Consequenties voor slachtoffers of derden Periode Specifieke recidive op het gebied van oplichting							

¹ Let op evt. taakstrafverbod (art. 22b Sr) en of er sprake is van een (zeer actieve) veelpleger of stelselmatige dader

Legenda

Afkortingen

GB = Geldboete

TS = Taakstraf

GS = gevangenisstraf

vw = voorwaardelijk

ov = onvoorwaardelijk

5j = recidive binnen 5 jaar

2j = recidive binnen 2 jaar

Stelselmatige oplichting

Of er sprake is van incidentele of stelselmatige oplichting dient per feit te worden beoordeeld.

Tegen verdachten die zich gedurende langere tijd hebben schuldig gemaakt aan oplichting behoort een hogere straf te worden geëist dan tegen degene die eenmaal oplicht. Bij stelselmatige oplichting kan het gaan om meerdere slachtoffers die gedurende een periode zijn opgelicht, mits dit in één feit is tenlastegelegd. Het kan echter ook gaan om één slachtoffer dat gedurende enkele maanden bewogen wordt tot afgifte van meerdere bedragen.

Mate van professionaliteit

Indien sprake is van op professionele wijze oplichten van personen (bijvoorbeeld met een glossy folder), dient dit strafverzwarend te worden beoordeeld. Hetzelfde geldt als er sprake is van op professionele wijze online oplichten van personen. Als voorbeelden hiervan kunnen worden genoemd het gebruik maken van een valse webwinkel of bedrijf, het geautomatiseerd benaderen van mogelijke slachtoffers, het gebruikmaken van Payment Service Providers (zoals iDeal), het gebruikmaken van katvangers of het telkens opnieuw afsluiten van nieuwe bankrekeningen.

Bewust uitgekozen slachtoffers

Indien bij oplichting bewust kwetsbare slachtoffers worden uitgekozen dient dit – hoewel niet gebaseerd op wettelijke bepalingen – bij de beoordeling van het feit als strafverzwarend te worden beoordeeld. Te denken valt aan personen die de oplichting verminderd kunnen doorzien, zoals (al dan niet verwarde) bejaarden of kinderen. Kwetsbaarder kunnen ook zijn toeristen of buitenlandse werknemers, omdat ze onbekend zijn met de gebruiken die hier heersen. Tenslotte kan gedacht worden aan personen met een klein inkomen – mits bewust uitgekozen door de dader(s) –, bij wie de oplichting extra hard aankomt.

Consequenties voor slachtoffers of derden

Indien bij online handelsfraude bijkomende of andersoortige schade dan financieel nadeel optreedt bij slachtoffers of derden, dan dient dit strafverzwarend te worden beoordeeld. Als voorbeelden hiervan kunnen worden genoemd het gebruik van de naam / identiteit van eerdere slachtoffers door de dader. Sommige oplichters gebruiken valselijk de identiteitsbewijzen van anderen. De gevolgen voor deze personen kunnen groot zijn. Zo kan hun naam genoemd worden op internetfora in verband met oplichting of kunnen zij verdachte worden in een strafrechtelijk onderzoek. Een voorbeeld van ander soortige schade dan financieel nadeel is een dader die zich bij de verkoop van goederen of het aanbieden van diensten richt op kwetsbare personen (zoals bijvoorbeeld minderjarigen).

Periode

Indien er sprake is van langer dan 12 maanden (stelselmatig) oplichten van personen, dan dient dit strafverzwarend te worden beoordeeld. Er is dan namelijk kennelijk sprake van het voorzien in het eigen levensonderhoud door middel van criminele activiteiten.

Specifiek recidive op het gebied van oplichting

Het genoemde delict kenmerkt zich door een steeds weer herhaald strafbaar handelen door de verdachte. In die zin is er bij dit delict naar zijn aard sprake van recidive. Strafverzwarend dient echter beoordeeld te worden, de specifieke recidive op het gebied van oplichting / online handelsfraude.

Voor een toelichting op de andere onderstreepte begrippen zie de Aanwijzing kader voor strafvoordring en OM-afdoeningen.